Smärre meddelanden och notiser.

Några fynd av insektgeografiskt intresse.

Harmodia (Dianthoecia) xanthocyanea HB. 1/7 1927 träffade jag två individ av denna i vårt land mycket sällsynta noktuid, ♂ och ♀, som sutto intill varandra på en husvägg i Åhus. Exemplaren, som äro mycket väl bibehållna, visa endast sparsamma orangegula fläckar. De avvika i det fallet starkt från bilden hos SEITZ och överensstämma med exemplar från Ostbaltikum enligt PETERSENS beskrivning (Lepidopterfauna v. Estland, 1924). Arten är sedan WALLENGREN (Index noctuarum etc., 1874) känd från Blekinge, varjämte ANDERSSON (Ent. tidskr. 1891) meddelat ett fynd från Färlöv i nordöstra Skåne.

Artens utbredning i Europa är av intresse. Den synes vara vitt spridd i Sydeuropa och södra Mellaneuropa upp till Kassel och Waldeck. Norr därom saknas den enligt JORDAN (Schmetterlingsfauna Nordwestdeutschlands, 1886) i nordvästra Mellaneuropa, medan den däremot åt nordost är träffad upp i Väst- och Ostpreussen och i Baltikum. I det egentliga Danmark saknas den men förekommer på Bornholm (KLÖCKER, Danm. Fauna). Några uppgifter om artens förekomst i de centrala eller södra delarna av Ryssland känner jag icke; den saknas i ALBRECHTS, KRULIKOVSKYS och ALPHERAKIS förteckningar från resp. Moskva, Kasan och Taganrog. Däremot uppgives den från Ural, Altai, Issyk-kul och Ala Tau samt från Transkapsien, Persien och Armenien. REBEL (Lepidopterenfauna v. Herkulesbad u. Orsova, 1911) anser arten höra till den orientaliska (pontiska) invandrargruppen.

Fjärilns utbredning gör den till en så typisk representant, som väl tänkas kan, för en, vad vårt land vidkommer, sydlig (eller sydostlig) invandrargrupp, som inkommit oberoende av den sydvästliga skånskdanska landbryggan. I »Det öländska alvarets djurvärld» (1915—16) har jag trott mig kunna påvisa förekomsten av en sådan invandringsgrupp representerad av en del öländska insektarter. Men medan man då endast hypotetiskt, om också med stor sannolikhet, kunde tala om de landförbindelser, över vilka denna invandring kunde tänkas ha gått, föreligger sedan ett år säkra bevis för att just från södra Skåne en landförbindelse över Bornholm med norra Tyskland verkligen existerat.

Vad jag syftar på, är de utomordentligt viktiga submarina tallfynd, som sommaren 1926 gjordes i södra Östersjön och för vilka prof. GRÖNWALL — utom i förelöpande meddelanden i Fysiografiska sällskapet samt i Lunds geologiska fältklubb, vid vilket senare tillfälle jag hade förmånen att närvara — redogjort i »Senglaciala och postglaciala nivåförändringar i södra Östersjöområdet» (Medd. Lunds geol.-miner. instit. 1927). Fynden utgöras av stubbar, stammar och grenar av tall, som av trålfiskare upphämtats 13 km. söder om Kåseberga hamn från ett djup av minst 35 m. Bland dessa stammar visar åtminstone en ett sådant flackt och utbrett rotsystem, att den uppenbarligen har vuxit på en torvmosse. Enligt vad i samma arbete meddelas, ha också söder om Bornholm från samma djup uppfiskats talrika tallstammar. Pollenundersökningar (av ISBERG) ha ådagalagt, att fynden härstamma från en så tidig del av ancylusperioden, att eken ännu blott spelat en obetydlig roll.

Av dessa fynd framgår utan vidare, att södra Östersjön under en del av ancylustiden varit torrlagd åtminstone intill 40 m.-kurvan, och vad detta betyder kan man se t. ex. av MUNTHES djupkarta i »Gottlands senkvartära historia» p. 39. Det betyder, att hela Östersjön söder om Skåne med undantag av det väster om Bornholm belägna Ankonadjupet då var fastland, och att alltså en bred landbrygga, av vilken nu endast Bornholm återstår, var tillgänglig för kontinentens flora och fauna.

Just i de dagar, då detta skrives, komma emellertid underrättelser om ännu mera uppseendeväckande submarina fynd från södra Östersjön. Vid Lunds geologiska fältklubbs sammanträde 3/11 höll prof. GRÖNWALL ett föredrag om nya geologiska fynd, refererat i Sydsv. Dagbl. följande dag, varvid bl. a. meddelades, att en tallstam av trålfiskare träffats nordost om Bornholm från en trakt, där havet nu är minst 60 m. djupt (referatet uppger 60 à 80 m.). Enligt vad prof. GRÖNWALL haft vänligheten meddela mig, är det också här fråga om en torvmossefura. Fyndet ger åtminstone en antydan om att under en del av ancylustiden även ankonadjupet var torrlagt och säkerligen också, att Öland vid samma tid var en del av fastlandet.

Phalacrus grossus ER. Denna skalbagge har hittills blott varit känd från en enda lokal i vårt land, Sandhammaren, Skånes sydöstligaste hörn, där den träffats av BOHEMAN. Sommaren 1917 träffade jag emellertid arten på Äspet, den långsträckta sandön mellan Helgeåns båda mynningsarmar. Den fanns i rätt stor mängd på ett ax av *Elymus arenarius,* som var starkt angripet av sotsvampen *Ustilago hypodytes*. När jag sedan undersökte masshåvningarna från nämnda växt, fann jag, att arten måtte vara tämligen allmänt förekommande. Sommaren 1919 återfann jag den under samma förhållanden vid Vitemölla på Skånes ostkust. Och sistförflutna sommar (1927) undersökte jag på sandstranden norr om Ålem en stor mängd av *Ustilago* angripna exem-

plar av *Elymus* och fann skallbaggen regelbundet och i mängd i de svarta spormassorna. Däremot observerade jag den aldrig i ax, som icke voro angripna av sotsvampen.

I THOMSONS koleoptersamling i Lund finnas inga svenska men väl några tyska ex., och d:r BENGTSSON har haft vänligheten vara mig behjälplig att konstatera, att mina exemplar överensstämma med dessa.

Enligt REITTERS katalog (1906) förekommer arten i Mellaneuropa ned till Dalmatien, enligt SEIDLITZ saknas den i de gamla Östersjöprovinserna men är känd från Ostpreussen. Enligt RYES katalog över danska skalbaggar (1906) saknas den även i Danmark. REITTER och KUHNT nämna, att den i Mellaneuropa är mycket sällsynt, en uppgift som måhända beror på att man ej så noga känt dess levnadssätt. Åtminstone de nämnda författarne ha nämligen inga uppgifter därom, medan de däremot meddela, att två andra arter, *Phalacrus caricis* STRM och *substriatus* GYLL. förekomma på liknande sätt, på *Carex*-arter, som angripits av sotsvamp.

Phalacrus grossus är uppenbarligen liksom *Harmodia xanthocyanea* en art, som till oss invandrat direkt från Mellaneuropa oberoende av den danska bryggan.

Cucullia artemisiæ HUFN. är liksom de båda föregående en av våra sällsynta insekter. Den omnämnes (ss. *Cucullia abrotani*) av WALLENGREN (1851) såsom »högst sällsynt» från nordöstra Skåne, varmed menas Ljungby och Ivetofta socknar eller endera av dessa, samt av ANDERSSON (Ent. Tidskr. 1890) från Färlöv, varjämte folkskollärare RYDÉN meddelat mig, att han sommaren 1927 träffat arten i Hälsingborg. Samma sommar fångade jag $^{13}/_{7}$ i Åhus ett ex. av densamma, som träffades sugande i blommor av *Silene latifolia*.

Arten har vidsträckt utbredning i Europa och Asien men är i Danmark endast känd från Själland och Lolland. Det förefaller därför, som om också den vore en direkt sydlig invandrare.

Cucullia argentea HUFN. och *Pyrrhia umbra* HUFN. må även här omnämnas, ehuru fynden av dem endast ha lokalgeografiskt intresse. Av den förra fångades i Åhus $^{1}/_{8}$ 1927 ett ex. sugande på *Medicago falcata* och ett annat $^{20}/_{8}$ på *Carduus crispus*. *Pyrrhia umbra* träffades, likaledes i Åhus, $^{3}/_{8}$ 1927 sugande på *Medicago falcata*.

Malmö nov. 1927. *Einar Wahlgren.*

Fjärilfynd i Göteborgstrakten. — Flertalet av de fjärilarter, som upptagas i följande förteckning, äro samlade under somrarna 1926—27 i Landvetter, VG. Några fångster äro gjorda i Göteborg el. dess närmaste omgivningar, och dessutom ha en del fynd, gjorda i Varberg d. $^{2}/_{7}$—$^{17}/_{7}$ 1926, medtagits. Slutligen ha även några uppgifter antecknats efter en mindre fjärilsamling, som hopbragts av herr TORSTEN BORGVALL, Göteborg. De fjärilar, för vilka särskild lokal ej i det följande angivits, ha samtliga tagits i Landvetter.